

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BURSA ESKİŞEHİR BİLECİK KALKINMA AJANSI

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı Personel Dağılımı	4
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması	5
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması	6
Tablo 4: 2024 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)	7

KISALTMALAR

BEBKA : Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

CBK : Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

KHK : Kanun Hükmünde Kararname

YDO : Yatırım Destek Ofisi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Tarafından Karşılanması Gereken Dergi Basım Giderlerinin Ajans Tarafından Karşılanması
2. Ajansın Mülkiyetinde Olan Taşıt Aracına Kasko Sigortası Yaptırılması
3. Ajans Tarafından Desteklenen Bazı Projelerin Bölgesel Gelişme ve Kalkınmaya Katkı Sağlamaması
4. Ajans Yönetim Kurulu Kararları İle Proje Sözleşme Fesih Kapsamının Genişletilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

25.01.2006 tarihli ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesi ile Bakanlar Kurulu'na verilen yetki kapsamında, Bakanlar Kurulu'nun; 2006, 2008 ve 2009 yıllarında çıkardığı kararlarla 26 kalkınma ajansı kurulmuştur. Bu çerçevede Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), 08.02.2006 tarih ve 26074 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 14.07.2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Ajansın merkezi Bursa'dadır. Bursa, Eskişehir ve Bilecik'te Yatırım Destek Ofisleri (YDO) bulunmaktadır.

Kamu kurumlarının yeniden yapılanma sürecinde 09.07.2018 tarihli ve 30473 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un birkaç maddesi dışında tüm maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 184-207'nci maddelerinde ise kalkınma ajanslarına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. 80 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile de kalkınma ajansları hakkında bazı düzenlemeler yapılmıştır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın hizmet birimleri arasında yer alan Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, ajansların genel koordinasyonunu sağlamak, bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek, çalışmalarını izlemek ve denetlemekle görevlidir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin, 188'inci maddesine göre ajansların görev ve yetkileri şunlardır:

- Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak,
- Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek veya Ajans personel sayısının yeterli olmadığı durumda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı ile izlemesini ve değerlendirmesini yaptırmak ve sonuçlarını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bildirmek,
- (Ek:RG-14/7/2021-31541-C.K-80/2 md.) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde büyüme potansiyeli taşıyan şirketlerin ve girişimcilerin

desteklenmesine yönelik girişim sermayesi fonlarına katılım sağlamak,

- Bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak,

- (Değişik:RG-14/7/2021-31541-C.K-80/2 md.) Bölge plan ve programlarını dikkate alarak kapsamı ve usulleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenmek üzere bölgelerindeki diğer projeleri izlemek,

- Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek,

- Bölgesel gelişmeye yönelik Ajansa tahsis edilen iç ve dış kaynaklı fonları, bölge plân ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak,

- Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek,

- Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak,

- Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek,

- Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek,

- Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak,

- Ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmaktır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kalkınma ajansları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilmektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ajans üzerindeki görevi koordinasyon ile sınırlı olup, Bakanlığın ilgili ya da bağlı

kuruluşu değildir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 190'ıncı maddesinde ajansların teşkilat yapısı, kalkınma kurulu, yönetim kurulu, genel sekreterlik, birimler ve yatırım destek ofisleri şeklinde düzenlenmiştir.

Kalkınma Kurulu, Ajansın danışma organı olup, bölgesel gelişme hedefine yönelik olarak bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında iş birliğini geliştirmek ve Ajansı yönlendirmek amacıyla oluşturulur.

Kalkınma kurulu, illerin dengeli şekilde temsilini sağlayacak yapıda, en fazla elli üyeden oluşur.

Yönetim Kurulu, Ajansın karar organı olup birden fazla ilden oluşan bölgelerde il valileri, büyükşehir belediye başkanları veya büyükşehir olmayan illerde il merkez belediye başkanları, ajans genel sekreteri, büyükşehir olmayan illerin il genel meclisi başkanları ve ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşur. Birden fazla ilden oluşan bölgelerdeki illerde; ticaret ve sanayi odalarının ayrı ayrı kurulmuş bulunması halinde ticaret ve sanayi odası başkanlarının ikisi de kurumlarını temsil ederler. Üyeler toplantılara bizzat katılmak zorunda olup vekil ile temsil edilemezler.

Genel Sekreterlik, Ajansın icra organıdır. Genel Sekreterliğin ve Yatırım Destek Ofislerinin en üst amiri Genel Sekreterdir. Genel Sekreter yönetim kuruluna karşı sorumludur. Genel Sekreterlik; planlama programlama ve koordinasyon birimi, program yönetim birimi, izleme ve değerlendirme birimi, destek hizmetleri birimi ile yatırım destek ofislerinden oluşmaktadır.

Yatırım Destek Ofisleri, bölge illerinde, yönetim kurulu kararı ile biri koordinatör olmak üzere, en çok beş uzmandan oluşacak şekilde teşkil edilmektedir. Çalışan uzman personel sayısı, bölge ve ilin ihtiyaçlarına cevap veremez hale geldiği takdirde bu sayı, yönetim kurulu kararı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı ile artırılabilir. BEBKA bünyesinde Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde Yatırım Destek Ofisleri bulunmaktadır.

İnsan Kaynakları Yapısı:

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 200'üncü maddesi gereğince ajans hizmetleri, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 28'inci maddesine göre iş mevzuatı çerçevesinde istihdam edilen uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülmektedir.

Uzman personel; özel, mesleki ve teknik bilgi gerektiren işleri yapmakta iken; destek personeli sekreterlik, halkla ilişkiler, arşiv, idari ve mali işler ile personelle ilgili iş ve işlemleri yürütmektedir.

Ajanslarda uzman personel ve destek personeli yanında 2018 yılından itibaren 696 sayılı KHK ile sürekli işçi kadrosuna geçirilen personel de istihdam edilmektedir. Bu kapsamda 31.12.2024 tarihi itibarıyla Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansında görev yapan personel sayıları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı Personel Dağılımı

Ünvan	Personel sayısı
Genel Sekreter	1
Birim Başkanı	4
Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü	3
Uzman	14
Hukuk Müşaviri	1
Destek Personeli	5
Sürekli İşçi	7
Toplam	35

Personel Ücret Sistemi:

Ajansta çalışan personel açısından ücret sisteminde Yüksek Planlama Kurulu ve KHK hükümlerine tabi olanlar ile sürekli işçi statüsüne geçirilen eski taşeron işçiler şeklinde üçlü bir ayrım bulunmaktadır.

Sürekli işçi kadrolarına geçirilenlere ödenecek ücretler konusunda temel düzenlemeler 696 sayılı KHK'da yer almakta olup, bunların detayları Yüksek Hakem Kurulu kararı ile belirlenmiştir.

1.3. Mali Yapı

Kalkınma ajanslarının bütçeye ilişkin düzenlemelerine, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 204, 205 ve 206'ncı maddelerinde yer verilmiştir. Bütçe, ulusal ve bölgesel düzeyde plân ve programlara, Cumhurbaşkanlığınca belirlenen ödenek tavanına ve yıllık çalışma programına göre hazırlanmaktadır.

Kararname gereği bütçe yılı takvim yılı olup bütçe dışı harcama yapılamamaktadır. Ajanslarca hazırlanan bütçe, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından onaylanmaktadır. Transfer ödeneği, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde gösterilmekte ve bu ödenek aylık harcama programına göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca ajanslara kullanılmaktadır.

Bütçe hazırlanırken giderler, gelir ve nakit imkânları toplamını aşamaz.

Ajans Giderleri:

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 202'nci maddesine göre ajans giderleri şunlardır:

- Plan, program ve proje giderleri,
- Proje ve faaliyet destekleme giderleri,
- Araştırma ve geliştirme giderleri,
- Tanıtım ve eğitim giderleri,
- Taşınır ve taşınmaz mal ile hizmet alım giderleri,
- Yönetim ve personel giderleri,
- Görevlerle ilgili diğer giderler.

Ajansın yıllık personel giderleri toplamı, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde onbeşini aşamaz.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Gideri Türü	Ödenek Tutarı (TL)	Kullanılan Ödenek Tutarı (TL)	Geçekleşme Oranı (%)
01	Personel Giderleri	57.000.000,00	52.564.558,16	92,22
02	Sosyal Güvenlik Giderleri	21.200.000,00	10.746.982,08	50,69
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	48.860.000,00	19.802.705,31	40,53
07	Sermaye Transferleri	150.124.783,87	59.520.256,44	39,65
09	Yedek Ödenekler	4.955.528,83	0,00	0,00
Toplam		282.140.312,70	142.634.501,99	50,55

2024 yılında 282.140.312,70 TL bütçe gideri tahmin edilmiş olup, dönem sonu itibarıyla bütçe gideri 142.634.501,99 TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe ödeneklerinde en büyük payı %53,20 oranıyla sermaye transferleri ödenek kalemi, bütçe gerçekleştirmelerinde ise en büyük payı %41,72 oranıyla yine sermaye transferleri ödenek kalemi oluşturmaktadır. Sermaye

giderleri ödenekleri ve yedek ödenekler yıl içinde kullanılmamıştır. Ödenek toplamının yıl sonu itibarıyla %50,55'i kullanılmıştır.

Ajans Gelirleri:

Ajansların mali kaynakları ve bütçe gelirleri 5449 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre Ajansın gelir kalemleri şunlardır:

- Bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, bölgedeki il özel idareleri için; tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere %1, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere %1 oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay,
- Bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının, bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin %1'i oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay,
- Teşkilata ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilen diğer gelirler.

Cumhurbaşkanı, il özel idareleri için belirlenen oranı %5'e kadar yükseltmeye ya da bu Kanun'da belirlenen oranına kadar indirmeye, belediyeler için belirlenen oranı ise; yarısına kadar indirmeye ya da bu Kanun'da belirlenen oranına kadar yükseltmeye yetkilidir. Bakanlar Kurulunca 08.08.2011 tarihli ve 2011/2168 sayılı Karar ile belediyelerin bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları payların oranı %1'den %0,5'e indirilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Geliri Türü	Planlanan Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşen Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01	Merkezi Bütçeden Aktarılan Paylar	40.000.000,00	52.199.389,00	130,50
02	İl Özel İdaresinden Aktarılan Pay	1.560.962,22	1.560.962,00	100,00
03	Belediyelerden Aktarılan Pay	82.606.874,19	82.477.293,17	99,84
04	Sanayi ve Ticaret Odalarından Aktarılan Pay	2.785.810,82	2.785.811,32	100,00
06	Faaliyet Gelirleri	500.000,00	299,51	0,06
07	Bağış ve Yardımlar	10.000.000,00	22.151.428,00	221,51
08	Alacaklardan Tahsilatlar	5.000.000,00	692.070,89	13,84
09	AB Sağlanan Fonlar	17.584.783,87	17.584.783,87	100,00

10	Diğer Gelirler	1.000.000,00	2.106.720,43	210,67
Toplam		161.038.431,10	181.558.758,19	112,74

2024 yılında 161.038.431,10 TL bütçe geliri tahmin edilmiş olup, dönem sonu itibarıyla bütçe geliri 181.558.758,19 TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gelir tahminlerinde en büyük payı %51,29 oranıyla belediyelerden aktarılan pay, bütçe gerçekleştirmelerinde ise en büyük payı %45,42 oranıyla yine belediyelerden aktarılan pay oluşturmaktadır. Gelir tahmin toplamının yıl sonu itibarıyla gerçekleşme oranı %112,74 olmuştur.

Tablo 4: 2024 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Net Faaliyet Gelirleri	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
117.759.614,70	211.557.304,14	93.797.689,44

2024 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu'na göre BEBKA'da faaliyet gideri 117.759.614,70 TL, net faaliyet geliri 211.557.304,14 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu 93.797.689,44 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kalkınma ajanslarının mali sistemi temel olarak 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiştir.

5449 sayılı Kanun'un 27'nci maddesi ile ajanslar, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 08.09.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. Mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu hükümleri uygulanmamaktadır.

Ajans, muhasebe işlemlerini 28.09.2006 tarihli ve 26303 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne, bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak yürütmekte olup, mali rapor ve tablolarını Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre hazırlamaktadır.

Bu kapsamda, “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5'inci maddesi gereğince

hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmış olup, denetimler bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici mizan ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan ve performans programı, 5018 sayılı Kanun'un 9'uncu madde hükümlerine dayanılarak hazırlanmaktadır. Kalkınma ajansları, 5018 sayılı Kanun'a tabi olmadığından stratejik plan ve performans programı hazırlama yükümlülükleri yoktur. BEBKA'da Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda yer alan usul ve esaslar temel alınarak 2020-2024 arası yılları kapsayan 5 yıllık Stratejik Plan hazırlanmıştır. Kalkınma ajansları yıllık performans programı yerine, performans programına benzer içerikler bulunan yıllık çalışma programları hazırlamaktadır. BEBKA'da 2024 yılı Çalışma Programı mevcuttur. İdare, iç kontrol risklerini

tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri, mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol, 5018 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinde düzenlenmiştir. Kalkınma ajansları, 5018 sayılı Kanun'a tabi değildir. BEBKA'da mali kontroller, Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre yapılmaktadır. İdarenin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

Faaliyet raporu, 5018 sayılı Kanun'un 9'uncu madde hükümlerine dayanılarak hazırlanmaktadır. Kalkınma ajansları, 5018 sayılı Kanun'a tabi olmadığından faaliyet raporu hazırlama yükümlülükleri yoktur. BEBKA, 2024 yılı Faaliyet Raporunu hazırlamıştır. Bu Faaliyet Raporu, 2024 yılı Çalışma Raporuna dayanılarak hazırlanmıştır. Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının dayanağı, 5018 sayılı Kanun'dur. Bu nedenle İdarede İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İç Kontrol sistemi ile ilgili olarak BEBKA'da yönerge ile kurulan İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Komisyonu bulunmaktadır. Kalkınma Ajanslarının teşkilat, görev, yetki, sorumluluk ve personel yapısını düzenleyen 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde iç denetçi ve iç denetim birimi ile ilgili hüküm/düzenleme yer almamaktadır. İdarede iç denetçi ve iç denetim birimi bulunmamaktadır. İç denetim birimi bulunmadığından iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması da mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Tarafından Karşılanması Gereken Dergi Basım Giderlerinin Ajans Tarafından Karşılanması

Bakanlık tarafından yayımlanacak olan Bölgesel Kalkınma Dergisi'nin giderlerinin alfabetik sırayla Ajanslar tarafından karşılanmasının kararlaştırıldığı ve bu çerçevede 2024 yılı dergi basımı ve editörlük hizmet giderlerinin Kalkınma Ajansının bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün 06.09.2022 tarih ve E-3863566-106.03-3991607 sayılı yazısında, hazırlık işlemleri süren Bölgesel Kalkınma Dergisi'nin editöryal maliyetleri, basım ve lansman giderleri ve süreç içerisinde oluşabilecek diğer giderlerinin Ahiler Kalkınma Ajansından başlayarak alfabetik sırayla Kalkınma Ajansları tarafından karşılanması talep edilmiştir. Alfabetik sıra kapsamında 2024 yılında BEBKA tarafından Bölgesel Kalkınma Dergisi ile ilgili basım maliyetleri ile editörlük hizmeti olarak toplam 319.200,00 TL gider yapılmıştır.

Kalkınma Ajanslarının görev ve yetkileri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 188'inci maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddede kalkınma ajanslarının dergi yayımlanması ya da Bakanlıkça yayımlanan bir derginin giderlerini karşılmasına cevaz veren bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bölgesel Kalkınma Dergisi, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü sorumluluğunda ve editörlüğünde hazırlanan, yayın merkezi Ankara olan bir dergidir. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, genel bütçe kapsamındaki kuruluşlar arasında yer alan Sanayi ve Teknoloji

Bakanlığının bir hizmet birimi olup, Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 394'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Bölgesel Kalkınma Dergisi, bu görev ve yetkiler kapsamında yayımlanabilecek bir dergi olup yayın giderlerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü) tarafından karşılanması gerektiği açıktır.

Kamu İdaresi tarafından verilen cevapta Kalkınma Ajansları Mal, Hizmet ve Yapım İşi Satınalma ve İhale Usul ve Esaslarının 4 üncü maddesindeki (EK fıkra: 03.08.2022 tarihli Olur) "... Ajansların ortak ihtiyaçlarına yönelik mal ve hizmetler için Bakanlık koordinasyonunda merkezi düzeyde şartname hazırlanarak fiyat teklifleri toplanıp ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenebilir. Bu mal ve hizmetler ajans tarafından doğrudan temin yolu ile alınır. Satın alma dosyasına; bakanlık protokolü, merkezi düzeyde hazırlanan şartname ve fiyat teklifleri eklenir. Ajans gerek görmesi durumunda tarafların yükümlülükleri için ayrıca sözleşme imzalar." maddesi hükmüne göre dergi basım giderlerinin gerçekleştiğini belirtmiştir. Cevapta ayrıca Kalkınma Ajanslarının görev ve yetkilerinin belirtildiği 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 188'inci maddesinde Kalkınma Ajansları dergi yayımlanması ya da Bakanlıkça yayımlanan bir derginin giderlerini karşılamasına cevaz veren bir düzenleme bulunmasa da Bakan oluru ile Ajansa iletilen yazı ve ortak ihtiyaçlara yönelik mal/hizmet alımına yönelik Kalkınma Ajansları Mal, Hizmet ve Yapım İşi Satınalma ve İhale Usul ve Esasları'nın 4'üncü maddesindeki ortak ihtiyaçla ilgili düzenlemenin harcamanın gerekçesi olduğu belirtilmiştir. Oysa kalkınmayla ilgili bir derginin hazırlanması ve yayımlanması kalkınma ajanslarının görevi ve ortak ihtiyacı değildir. Bu nedenle söz konusu giderlerin Ajans bütçesinden karşılanması mümkün görülememektedir.

Sonuç olarak, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü sorumluluğunda ve editörlüğünde yayıma hazırlanan ve yayın merkezi Ankara olan Bölgesel Kalkınma Dergisi'nin basım maliyetleri ile editörlük giderlerinin Kalkınma Ajansı bütçesinden karşılanmasının, Kalkınma Ajanslarının amaç, görev ve yetkileri ile bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Ajansın Mülkiyetinde Olan Taşıt Aracına Kasko Sigortası Yaptırılması

Kalkınma Ajansının mülkiyetinde olan taşıt aracı için mevzuatta yer almadığı halde mali sorumluluk sigortasına ilave olarak kasko sigortası yaptırıldığı ve bedelinin Ajansın bütçesinden ödendiği görülmüştür.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar" başlıklı 106'ncı maddesinde "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85'inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101'inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler." hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu mevzuat hükmünde, devlete ve kamu kuruluşlarına ait araçlar için sadece zorunlu mali sorumluluk sigortası yapılmasını düzenlemiştir. Kalkınma Ajansları da kamu kaynağı kullanan kamu kuruluşları olmaları nedeniyle bu madde kapsamında değerlendirilmelidir.

Ayrıca kasko sigortası yapılmasını öngören düzenleme sadece yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarına ekli cetvellerde düzenlenmektedir. 2024 Yılı Bütçe Kanunu'nun "Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esaslar" başlıklı (E) cetvelinde "Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır." hükmü getirilmiş ve sadece şu araçların kasko sigorta bedellerinin ödenebileceği belirtilmiştir:

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

b) Dış ülkelerdeki Devlete ait temsilcilik binaları ile Devlete ait eşyanın ve kira ile tutulan bina için yapılan sözleşmede sigorta zorunluluğu varsa kiralık binanın, Türk mülkiyetinde olan veya kira ile tutulan yerlerde organizatör şirket tarafından sigorta zorunluluğu konulmuşsa söz konusu yerlerin sigorta giderleri,

c) Dış kuruluşlarla ilgili olarak taşıt sigortası (misyon şefinin uygun gördüğü hallerde tam kasko) giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

e) Sondaj ve jeofizik çalışmaları kapsamında fiilen arazide veya denizde kullanılan özel amaçlı araç ve ekipmanların sigorta giderleri.

Taşıt araçlarına yaptırılan kasko sigortası, mevzuatın zorunlu tutmadığı isteğe bağlı bir sigorta türü olup kamu kurum ve kuruluşları açısından yaptırılması ve bedelinin kurum bütçesinden ödenmesi mümkün görünmemektedir.

Kamu idaresi cevabında, Kalkınma Ajanslarının 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi olmaması nedeniyle söz konusu mevzuat gereği getirilen kısıtlamanın kalkınma ajansları bakımından uygulama alanı bulunmadığı ifade edilmiştir. İdare, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar" başlıklı 106'ncı maddesinde yalnızca mali sorumluluk sigortasının düzenlediği, kasko yapılıp yapılmaması hususunda bir düzenleme içermediği; Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 85'nci maddesinde de, Ajans tarafından satın alınan taşınmaz mallar, taşıtlar, demirbaş, mefruşat, araç-gereç ve teçhizat gibi Ajansa ait iktisadi kıymetler için her yıl Maliye Bakanlığınca genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen usul ve esaslara göre amortisman ayrılacağı ve Genel Sekreter tarafından gerekli görülenler ile yasal olarak zorunlu tutulanlar için sigorta yaptırılacağı hükmünün yer aldığını belirtilerek söz konusu Yönetmelik hükmünün Ajanslara yasal olarak zorunlu tutulanlar dışında da sigorta yaptırma imkanı vermekte olduğu ve bu çerçevede, Genel Sekreterlik oluruna istinaden, Ajansa ait araca kasko yaptırıldığı ifade edilmiş ise de söz konusu düzenlemelerde Ajanslara ait taşıt araçlarına kasko sigorta yaptırılabilmesi ve bedelinin bütçeden ödenebileceği yönünde açık bir hüküm bulunmaması nedeniyle kamu idaresi cevabını kabul etmek mümkün değildir.

Mevzuatımızda Kalkınma Ajanslarına ait taşıt araçlarına kasko sigorta yapılabilmesi yönünde açık bir hüküm bulunmadığından, bu araçlara kasko sigorta yaptırılması ve bedelinin Ajans bütçesinden ödenmesi mümkün görülememektedir.

Sonuç olarak, Kalkınma Ajansının mülkiyetinde olan taşıt aracının, kasko yaptırılacak araçlar kapsamında olmamasına rağmen bu araca kasko yaptırılması ve bedelinin kurum bütçesinden ödenmesinin mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Ajans Tarafından Desteklenen Bazı Projelerin Bölgesel Gelişme ve Kalkınmaya Katkı Sağlamaması

Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen bazı projelerin bölgesel gelişme ve kalkınmaya katkı sağlamadığı görülmüştür.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Kalkınma Ajanslarını düzenleyen Onaltıncı Bölümü'nde "Amaç ve kapsam" başlıklı 184'üncü maddesinde, kalkınma

ajanslarının Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere oluşturulduğu düzenlenmiştir.

Söz konusu Kararname'ye dayanarak çıkarılan Kalkınma Ajansları tarafından hangi proje ve faaliyetlerin destekleneceği Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde detaylı olarak belirlenmiştir.

Yönetmelik'in "Desteklenecek proje ve faaliyetler" başlıklı 9'uncu maddesinde;

"Ajans, detayları yıllık çalışma programında ve başvuru rehberinde açıkça belirtilmek kaydıyla, yerel idarelerin, üniversitelerin, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, kâr amacı güden işletmelerin, kooperatiflerin, birliklerin ve diğer gerçek ve tüzel kişilerin aşağıda sayılan türlerdeki proje veya faaliyetlerini bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar dahilinde destekler:

- a) Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı proje ve faaliyetler,*
- b) Bölge plân ve programlarına uygun olarak, bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunan proje ve faaliyetler,*
- c) Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini ve ortaklık kültürünü geliştiren projeler,*
- ç) Bölgenin kaynak ve imkânlarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya, rekabet gücünü ve yenilik kapasitesini artırmaya ve ulusal ve uluslararası düzeyde etki ve etkinliği artırmaya yönelik her türlü analiz, strateji, plan çalışması, araştırma ve inceleme gibi çalışmalar,*
- d) Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının tanıtımına ve geliştirilmesine yönelik proje ve faaliyetler,*
- e) Yönetim, yenilikçi ve verimli üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, araştırma ve geliştirme, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri doğrudan veya dolaylı olarak destekleyecek proje ve faaliyetler,*
- f) Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapan, bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine ve kaynak teminine katkı sağlayan proje ve faaliyetler,*
- g) Bölgedeki kurum ve kuruluşların insan kaynakları ve kurumsal kapasitelerinin artırılmasına, proje üretme ve uygulama kapasitelerinin güçlendirilmesine ve hizmet sunumundaki beceri ve niteliklerinin geliştirilmesine yönelik proje ve faaliyetler."* hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, Ajans tarafından desteklenen projelerin bölgesel gelişme ve kalkınmaya katkı sağlayacak projeler olması önem arz etmektedir.

Kalkınma Ajansının 2024 yılında desteklediği projelerinden bazılarının bölgesel gelişme ve kalkınmaya katkı sağlayacak nitelikte olmadığı düşünülmektedir. Örneğin “Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kapsamında Yapım İşlerinde Sözleşme ve Hakediş Uygulamaları ile Uygulayıcıların Eğitimi Projesi”, “Bilimsel Araştırma Projesi Yazımı ve Araştırma Sonuçlarının Yayına Dönüştürülmesi Eğitimi Projesi” ile “Bursa Uludağ Üniversitesi Akademisyenleri İçin Ufuk Avrupa Projesi Yazma Eğitimi ve Mentörlük Desteği Projesi”nin bölgesel gelişme ve kalkınmaya destek ve katkı sağlayacak nitelikte olmadığı, bu projelerin Kurumların hizmet içi eğitim kapsamında yapacakları eğitim niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu’na göre projelerin standartlara uygun seçildiği, projelerin seçilmesinde standart formlar ve puanlama sisteminin kullanıldığı, projelerin bağımsız değerlendiriciler tarafından değerlendirildiği ifade edilmiş, ayrıca 2025 yılı Teknik Destek programında ve devam eden programlarda mevzuat sınırları çerçevesinde Ajans tarafından desteklenecek projelerin seçiminde bölgesel gelişme ve kalkınmaya katkı kriterlerine azami derecede dikkat edileceği belirtilmiştir.

Ancak bulguya konu olan projeler, bölgesel gelişme ve kalkınmaya katkı sağlayacak projelerden ziyade kamu çalışanlarının yapmış olduğu işlerin bir parçasını oluşturan ve ilgili kurumların hizmet içi eğitim çalışmaları kapsamında yer alacak nitelikteki faaliyetlerden oluşmaktadır. Bu durumda projelerin seçiminde daha nesnel hareket edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Ajans tarafından desteklenecek projelerin seçiminde bölgesel gelişme ve kalkınmaya katkı kriterlerine azami dikkat edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Ajans Yönetim Kurulu Kararları İle Proje Sözleşme Fesih Kapsamının Genişletilmesi

Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu kararları ile fesih kararının kapsamının genişletildiği, cezai şart ve gecikme konularının da fesih kapsamına dâhil edildiği görülmüştür.

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin “Desteğin tahsis amacı dışında kullanılamaması ve sorumluluk” başlıklı 40’ıncı maddesinde “Ajans tarafından verilen destekler, geçici dahi olsa amacı dışında kullanılamaz. Desteğin amacı dışında kullanıldığının tespiti durumunda, sağlanan desteğin sözleşme hükümlerine göre tahakkuk eden faizi ve cezai şartı ile birlikte derhal geri alınması için gerekli işlemler yapılır.” hükmü yer almaktadır.

Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzunun “2.1 Mali Destekler” bölümünün “Sözleşmenin Feshi” başlıklı kısmında yer alan hükümlere göre sözleşmenin feshi halinde, yapılan ödemeler ile sözleşmeden doğan masraflar ve sözleşmede öngörülen cezai şart yararlanıcıdan tahsil edilir. Sözleşmenin feshini gerektirebilecek durumlarda gerekli değerlendirme İzleme ve Değerlendirme Personeli tarafından gerçekleştirilir, değerlendirme sonucuna göre genel sekreter sözleşmenin feshi hususunu Yönetim Kuruluna sunar. Yönetim Kurulu onayından sonra ilgili kuruluşa fesih bildirimi yapılır, varsa sözleşme kapsamında yapılan ödemeler ile sözleşmeden doğan masraflar ve gerekmesi halinde sözleşmede öngörülen cezai şart yararlanıcıdan tahsil edilir. Görüleceği üzere sözleşmenin feshi halinde, sözleşme kapsamında yapılan ödemeler ile sözleşmeden doğan masraflar ve sözleşmede öngörülen cezai şart yararlanıcıdan tahsil edilecektir.

BEBKA Yönetim Kurulu tarafından alınan fesih kararlarında tazminat alınmaması ve sözleşme kapsamında olan işler için yapılan ödemelerin faizi ile geri alınmasına karar verildiği görülmektedir. Halbuki Kılavuz’da Yönetim Kuruluna verilen yetki/görev sadece fesihle ilgilidir. Yapılan ödemelerin geri alınması ve sözleşme kapsamında yapılan masraflar ve cezai şartların yerine getirilmesinde sözleşmede yer alan şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında Yönetim Kurulu'nun sadece feshe karar verebileceği, ödemelerin geri alınması, yapılan masrafların ve cezai şartların Ajans Genel Sekreteri kararı ile yerine getirilmesi gerektiği hususunun mevzuata uygun bulunmadığı, zira Ajans mevzuatında farklı fesih gerekçeleri ve bu gerekçelere bağlı farklı hukuki sonuçların bulunduğu ifade edilmiştir. Cevapta ayrıca Yönetim Kurulunun, fesih hakkındaki görev ve yetkisini kullanırken, feshin hangi hükme ve gerekçeye dayanılarak verildiğini, buna bağlı olarak da feshe bağlı hangi sonuçların ortaya çıkacağını, Ajans tarafından hangi yaptırımların uygulanması gerektiğini de belirlemek yetkisine sahip olduğu belirtilmiştir. Bulguda bahsi geçen ödemelerin geri alınması ve sözleşme kapsamında yapılan masraflar ve cezai şartların yerine getirilmesinin kullanılabilecek bağımsız bir görev ve yetki değil, Yönetim Kurulu tarafından kullanılan fesih yetkisinin bir parçası ve sonucu olduğu iddiası da cevapta yer almaktadır. Hâlbuki bulguda da belirtildiği üzere yapılan ödemelerin, masrafların ve cezai şartın geri alınması/alınmaması konusunda Yönetim Kurulu’nun karar almasını dair yetki ve gereklilik mevzuatta bulunmamaktadır. Denetim yapılırken Yönetim Kurulu Kararı ile söz konusu Yönetmelik ve Kılavuz hükümlerine aykırı olarak ceza alınmadığına dair işlemlerle karşılaşılmıştır. Örneğin 2022 Yılı Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında yer alan bir projede, yararlanıcı kurum tarafından sözleşme süresi içerisinde tamamlanamamış olup Yönetim Kurulu tarafından

“gönderilen erken uyarı raporlarına rağmen gerekçe gösterilmeksizin yükümlölüklerin yerine getirilmemesi, projenin uygulama imkanının kalmaması ve yararlanıcının fesih talebinde bulunmaması” gerekçeleri ile Ajans tarafından tek taraflı olarak feshedilmiş ve cezai herhangi bir tazminat talep edilmeksizin ödenen destek tutarının faiziyle birlikte tamamının tahsil edilmesi hususunda Genel Sekreterliğe yetki verilmesi kararı alınmıştır. Burada sözleşmede yer almasına ve şartları oluşmasına rağmen Yönetim Kurulu Kararına istinaden cezai tazminat alınmadığı görölmektedir.

Sonuç olarak, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu fesih kararlarında, fesih kararının kapsamının genişletilmemesi, yapılan ödemelerin geri alınması ve sözleşme kapsamında yapılan masraflar ve cezai şartların uygulanması konusunda sözleşmede yer alan şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>